

LIFE Programme in Denmark

Facts and figures

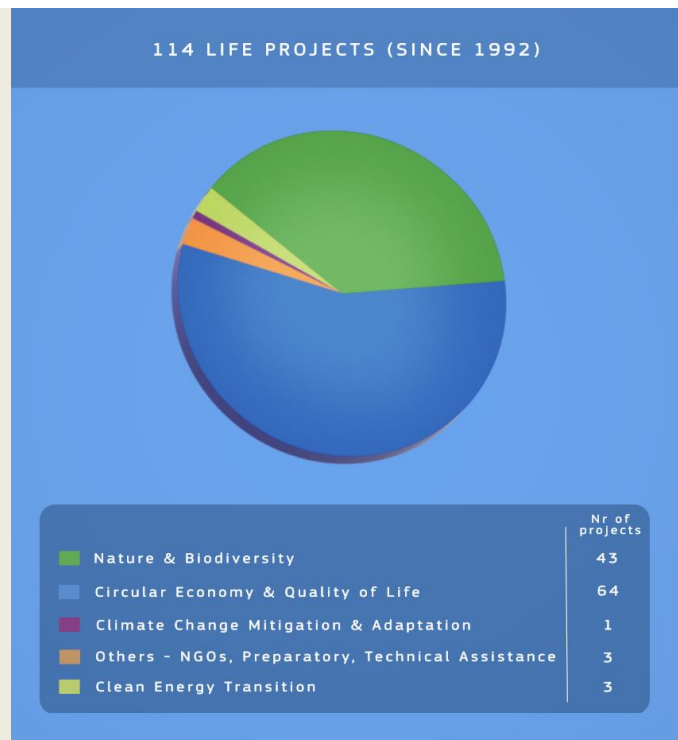
LIFE-programmet har finansieret 114 projekter i Danmark over 81 koordinerende støttemodtagere med samlede projektkostninger på 370.5 mio. EUR, hvoraf EU har bidraget med 185 mio.

LIFE-programmet er EU's finansieringsinstrument for miljø- og klimaforanstaltninger. Det har eksisteret siden 1992 og har medfinansieret mere end 5 500 projekter i hele EU og i tredjelande, mobiliseret mere end 12 mia. EUR og bidraget med mere end 5 mia. EUR til miljø- og klimabeskyttelse. LIFE-programmet bidrager fuldt ud til målene og målsætningerne for den europæiske "Green Deal".

Budgettet for perioden 2021-2027 er fastsat til 5,4 mia.

Følgende delprogrammer er omfattet (*):

- **Natur og biodiversitet**
- **Cirkulær økonomi og livskvalitet**
- **Afbødning af og tilpasning til klimændringer**
- **Overgang til ren energi** (første indkaldelse af projekter i 2021) (**)

INVESTMENT IN LIFE PROJECTS IN DENMARK (€ million)

	TOTAL INVESTMENT	EU CONTRIBUTION
ALL LIFE projects	370.5	185
Nature & Biodiversity	179	100
Circular Economy & Quality of Life	173	71
Climate Change Mitigation & Adaptation	11.5	7
Others - NGOs, Preparatory, Technical Assistance	0.7	0.3
Clean Energy Transition	7	6.4

(*) Past and closed projects are designated in this document with the new LIFE programme 2021-2027 nomenclature

(**)The new CET sub-programme comprises mostly multi-country projects and all participants are included in the figures

LIFE Afbødning af og tilpasning til klimaændringer

Life-delen "Modvirkning af og tilpasning til klimaændringer" vil støtte foranstaltninger, der bidrager til at gennemføre den energi- og klimapolitiske ramme for 2030 og opfylde EU's forpligtelser i henhold til Parisaftalen om klimaændringer. Projekterne under denne del vil bidrage til en økonomi baseret på vedvarende energi og klimabestandig økonomi. Under denne del vil strategiske integrerede projekter (SIP) på regionalt, multiregionalt, nationalt eller tværnationalt plan gennemføre miljø- eller klimastrategier eller handlingsplaner, der er udviklet af medlemsstaternes myndigheder og kræves i henhold til specifik miljø-, klima- eller relevant energilovgivning eller EU-politik. Disse projekter vil også sikre, at interessenterne inddrages, og fremme koordineringen med og mobiliseringen af mindst én anden finansieringskilde på EU-plan, nationalt plan eller privat plan.

Indtil nu er der blevet samfinansieret et strategisk integreret projekt under denne del i Danmark. Målene for EU LIFE IP C2C CC-projektet er opsummeret nedenfor. Den samlede investering i dette projekt beløber sig til 11,5 mio. EUR, hvoraf EU bidrager med 7 mio.

En integreret strategi for klimaresistente byer (EU LIFE IP C2C CC) LIFE15 IPC/DK/000006

EU LIFE C2C CC-projektet vil skabe klimaresistente byer i en klimaresistent region ved at udarbejde en fælles, langsigtet strategi med inddragelse af lokale interessenter. Denne strategi vil føre til målrettet gennemførelse af lokale planer for tilpasning til klimaændringer, koordinerede CCA-analyser og -aktiviteter samt identifikation og forbedring af ressourcerne og tilpasningskapaciteten hos borgere, kommuner, forsyningselskaber og virksomheder i vandsektoren.

Projektgruppen betragter CCA-planer som en grænseoverskridende udfordring, hvor koordinering, vidensdeling og kapacitetsopbygning er nødvendige for at forbedre forvaltningen og udvikle værktøjer og innovation. SIP fokuserer på fire temaer i forbindelse med det hydrologiske kredsløb: hav og fjorde, floder, grundvand og regnvand. Disse suppleres af tre tværgående temaer: forvaltning, værktøjer og innovation.

[Project summary](#)

LIFE LIFE Overgang til ren energi

Med udgangspunkt i programmerne Intelligent Energi - Europa (2003-2013) og Horisont 2020 om energieffektivitet (2014-2020) fortsætter delprogrammet LIFE Clean Energy Transition med at støtte gennemførelsen af EU-politikker inden for bæredygtig energi. Den har navnlig til formål at lette overgangen til en energieffektiv, vedvarende energibaseret, klimaneutral og modstandsdygtig økonomi i hele Europa.

Underprogrammet LIFE Clean Energy Transition støtter projekter inden for følgende fem indsatsområder:

- 1) Opbygning af en national, regional og lokal politisk ramme til støtte for omstillingen til ren energi;
- 2) Fremskyndet teknologiudrulning, digitalisering, nye tjenester og forretningsmodeller og forbedring af de dertil knyttede faglige kvalifikationer på markedet;
- 3) Tiltrækning af privat finansiering til bæredygtig energi;
- 4) Støtte til udvikling af lokale og regionale investeringsprojekter;
- 5) Inddragelse og styrkelse af borgernes indflydelse i omstillingen til ren energi.

Til dato koordinerer Danmark to CET-projekter, der samfinansieres under denne del. COHEAT2 -projektet har til formål at vise, hvordan energirenoveringer kan fremskyndes ved hjælp af nye forretnings-, teknologi- og replikationsmodeller. Demonstrationsaktiviteterne vil fokusere på bygninger og boliger, der ikke er tilsluttet fjernvarmesystemerne i 22 kommuner i Syddanmark, idet man erkender, at der skal foretages 100 000 renoveringer i regionen inden 2030. CAEPBD6-projektet vil forbedre og strukturere udvekslingen af oplysninger og erfaringer fra national gennemførelse og fremme god praksis i medlemsstaternes aktiviteter til gennemførelse af direktivet om bygningers energimæssige ydeevne (EPBD). Den samlede investering i dette projekt beløber sig til 6 mio. EUR, hvoraf EU bidrager med 95 %.

Danmark deltager også i et andet CET-projekt, LIFE-BECKON, sammen med Københavns Kommune. Den samlede budget beløber sig til 0,3 mio. EUR, hvoraf EU bidrager med 95 %.

LIFE Natur og Biodiversitet

Aktionsområdet Natur og biodiversitet omfatter støtte til standardiserede handlingsprojekter til udvikling, anvendelse og fremme af bedste praksis i forbindelse med natur og biodiversitet samt "strategiske naturprojekter" (SNAP). Disse nye projekter støtter opfyldelsen af EU's natur- og biodiversitetsmål ved at gennemføre sammenhængende handlingsprogrammer i medlemsstaterne med henblik på at integrere disse mål og prioriteter i andre politikker og finansieringsinstrumenter, herunder gennem en koordineret gennemførelse af de prioriterede aktionsrammer, der er vedtaget i henhold til direktiv 92/43/EØF.

Indtil nu har LIFE Natur og Biodiversitet-komponenten medfinansieret 43 projekter i Danmark. Dette repræsenterer en samlet investering på 179 mio. EUR, hvoraf EU har bidraget med 100 mio. EUR.

De afsluttede projekter fokuserede hovedsageligt på genoprettelse af habitater (klitter, kystlaguner, højmoser, overdrev, hede og fjorde, huledannende stenrev i Kattegat og vandsystemet i Mølleåen, det tørre overdrev ved Bøjden Nor, indlands klitter, atlantiske heder, og halvnaturlige levesteder ved Helnæs), og landområder med sjældne våde levesteder i Syddanmark), men også implementering af tiltag for at bevare visse typer af udryddelsestruede arter (hedepletvinge, engfugle, klokkefrø og snæbel). Projekterne blev hovedsageligt koordineret af Naturstyrelsen samt af regionale og lokale myndigheder.

Det afsluttede SMART Natura-projekt, der blev samfinansieret under den tidligere informations- og kommunikationsdel, sikrede en smidig og omkostningseffektiv gennemførelse af Natura 2000-netværksplanerne i Danmark gennem udvikling af værktøjer til at lette samarbejdet mellem grundejere, kommuner (myndigheder) og landbrugsrådgivere.

Der er ni igangværende LIFE+ natur- og biodiversitetsprojekter i Danmark. En del af projekterne har til formål at forbedre bevaringsstatus for arter - den tykskallede flodmusling, kystfugle og padde. De andre projekter fokuserer på bevarelse og genopretning af levesteder, herunder kystnære levesteder, vådområder i klitområder, forstenende kilder, åbne skove, højmoser og basiske moser.

Der er et strategisk naturprojekt i gang i Danmark. LIFE NATUREMAN-projektets målsætninger er opsummeret nedenfor.

Landmanden som naturforvalter (NATUREMAN) LIFE16 IPE/DK/000006

NATUREMAN-projektet vil skabe og teste incitamenter til at integrere naturforvaltning i landbrugsaktiviteter som f.eks. græsning og biomassehøst, herunder udvikling af specialprodukter af høj værdi. Projektet fokuserer på våd- og græsmarkshabitater i 11 Natura 2000-områder i Jylland (Danmark) og bidrager til en mere holistisk tilgang til natur- og vandforvaltning.

[Project summary](#)

Cirkulær økonomi og livskvalitet

De foranstaltninger, der støttes under aktionsområdet Cirkulær økonomi og livskvalitet, vil bidrage til at nå vigtige EU-politiske mål som f.eks. overgangen til en cirkulær økonomi og til at beskytte og forbedre miljøkvaliteten. Under denne del vil strategiske integrerede projekter (SIP) på regionalt, multiregionalt, nationalt eller tværnationalt plan gennemføre miljø- eller klimastrategier eller handlingsplaner, der er udviklet af medlemsstaternes myndigheder og kræves i henhold til specifik miljø-, klima- eller relevant energilovgivning eller EU-politik. Disse projekter vil også sikre, at interessenterne inddrages, og fremme koordineringen med og mobiliseringen af mindst én anden finansieringskilde på EU-plan, nationalt plan eller privat plan.

Denne streng [tidligere LIFE Miljø og ressourceeffektivitet og Miljøstyring og miljøinformation] har indtil videre medfinansieret 64 projekter i Danmark, hvilket svarer til en samlet investering på 173 mio. EUR, hvoraf EU har bidraget med 71 mio.

De fokuserede hovedsageligt på anliggender som vandforvaltning ved flodbækkenmåling, emballage- og plastaffald, reduktion af drivhusgasemissioner, håndtering af industrielt og farligt affald, ren teknologi, genanvendelse af affald i byggesektoren og tilpasning til klimaændringer (naturlig risikostyring). Mere end tre fjerdedele af projekterne blev koordineret af internationale og store virksomheder. Andre koordinerende støttemodtagere var lokale myndigheder, forskningsinstitutioner, SMV'er, en faglig organisation og en stor virksomhed.

LIFE - Støtte til EUTR, der blev samfinansieret under den tidligere del vedrørende miljøforvaltning og miljøinformation, bidrog til at fremme en større og konsekvent gennemførelse af due diligence i træindustrien og trærelaterede industrier i henhold til EU's træforordning (EUTR).

Der er tre igangværende projekter. Det overordnede mål med LIFE NAUTILUS er at udvikle en intelligent ressourcebesparende teknologi, en næste generation af vaskemaskiner med en ny centrifuge, for at minimere gas- og elforbruget i rengørings teknologier til genanvendelige plastkasser og gøre emballagen mere bæredygtig og ressourceeffektiv. LIFEFORFIT-projektets strategi er at udvikle værktøjer, modeller og manualer for at reducere hindringerne for implementering af naturnært skovbrug (CNF) kombineret med demonstration, afprøvning og udbredelse af CNF-praksis i stor skala. Det senest medfinansierede LIFE CONQUER-projekt har til formål at omdanne laksepeptider og -olie, som er et biprodukt fra lakseforarbejdning, til bæredygtige fødevaringredienser.

LIFE - Support EUTR II-projektet, der blev samfinansieret under den tidligere del af programmet for miljøforvaltning og -information, har til formål at reducere ulovlig skovhugst og forbedre bæredygtig skovforvaltning globalt gennem forbedret overholdelse, overvågning og håndhævelse af EUTR af de vigtigste forpligtelsesindehavere.

Et strategisk integreret projekt er blevet samfinansieret i Danmark under denne del. LIFE-IP CE Beyond Waste-projektets mål er beskrevet nedenfor.

Omdannelse af mere affald til ressourcer (LIFE-IP CE Beyond Waste) LIFE20 IPE/DK/000001

Danmarks affaldshåndteringssektor er fragmenteret og gennemføres gennem 98 lokale affaldshåndteringsplaner. Dette mindsker mulighederne for at skabe homogene fraktioner af høj kvalitet og tilstrækkelig stor mængde til en effektiv markedsføring af sekundære råstoffer. Desuden forbrændes store mængder affald til energiproduktion i stedet for at blive genanvendt.

Dette integrerede projekt har til formål at gennemføre den danske handlingsplan for cirkulær økonomi. Projektets tre hovedmålsætninger er: mere affaldsforebyggelse, cirkulær affaldshåndtering for at omdanne mere affald til sekundære ressourcer og bedre lovgivningsmæssige rammer for affald. Projektkoordinatoren, administrationen i Region Midtjylland, vil integrere cirkularitetsprincipper i offentlige indkøb og demonstrere over for erhvervslivet, hvordan cirkulær økonomi kan udrulles i praksis. Holdet ønsker også at identificere og overvinde lovgivningsmæssige hindringer for den cirkulære omstilling og afprøve genbrugsstationer og nye forretningsmodeller.

[Project summary](#)

Vil du vide mere om LIFE?

- Besøg [LIFE-webstedet](#) og [LIFE-projektdatabasen](#)

- Følg LIFE-programmet på de sociale medier:

- Tilmeld dig nyhedsbrevene [LIFE-programmet](#) og [CINEA Clean Energy](#)

- Kontakt det nationale LIFE-kontaktpunkt i din medlemsstat:

Navn: Ms Jette Raal Stockholm
Adresse: Tolderlundsvej 5
DK - 5000 Odense C
Tlf: +45 2932 7823
E-mail: jerst@mst.dk / idskj@mst.dk
Hjemmeside: Danish Environmental Protection Agency

- Kontakt dit NEEMO-overvågningsteam

NEEMO EEIG – ELLE sia
skolas iela 10-8
LV - 1010 RIGA
Tel: +371 6 7242411
E-mail: elle@neemo.eu

Igangværende LIFE Natur og biodiversitetsprojekter				
Projekttitel	Projekt-nummer	Projektkronym og link til online resumé	Hjemmeside	Projektvarighed
Forbedring af naturlige levesteder for kystfugle i den vestlige Østersø	LIFE17 NAT/DK/000498	Better BirdLIFE	https://betterbirdlife.middelfart.dk/	09/2018 → 10/2025
Nye levesteder for klokkefrø, andre padde og fugle for at modvirke problemer fra klimaændringer i kystområder	LIFE18 NAT/DK/000732	LIFE Clima-Bombina	https://www.vordingborg.dk/borger/miljoe-og-natur/natur/life-clima-bombina-2019-2023	09/2019 → 12/2023
LIFE Åbne skove. Forbedring af bevaringsstatus for skovhabitater med fokus på Osmoderma eremita	LIFE18 NAT/DK/000747	LIFE Open Woods	http://amphi.dk/projekter/eu-projekter/eu-life/nyt-projekt-hos-amphi-life-open-woods-improvement-of-the-conservation-status-of-forest-habitats-with-a-focus-on-osmoderma-eremita/	09/2019 → 12/2027
Gendannelse og forvaltning af fuglehabitater i det danske og tyske Vadehavsområde	LIFE19 NAT/DK/000922	LIFE Wadden Sea Birds	http://amphi.dk/projekter/eu-projekter/eu-life/nyt-projekt-hos-amphi-life-open-woods-improvement-of-the-conservation-status-of-forest-habitats-with-a-focus-on-osmoderma-eremita/	09/2020 → 12/2026
BioScape - forbedring af biodiversiteten i landskabet	LIFE20 NAT/DK/000048	LIFE BioScape	N/A	10/2021 → 10/2026
Genopretning af kystnære habitatområder	LIFE21-NAT-DK-COASTal-LIFE/101074422	COASTal LIFE	N/A	09/2022 → 06/2028

Igangværende LIFE-projekter om cirkulær økonomi og livskvalitet				
Projekttitel	Projekt-nummer	Projektkronym og link til online resumé	Hjemmeside	Projektvarighed
Skov egnet til fremtiden	LIFE19 ENV/DK/000013	LIFEFORFIT	https://lifeforfit.dk/	09/2020 → 10/2028
Cirkulær økonomi ud over affald	LIFE20 IPE/DK/000001	LIFE-IP CE Beyond Waste	N/A	01/2022 → 12/2029
Demonstration af produktion i industriel skala af hydrolyserede peptider til konsum fra sidestrømme fra lakseforbearbejdningsindustrien	LIFE21-ENV-DK-LIFE-CONQUER/101074400	LIFE CONQUER	N/A	09/2022 → 08/2025

Igangværende LIFE-projekter til afbødning af og tilpasning til klimaændringer				
Projekttitel	Projekt-nummer	Projektkronym og link til online resumé	Hjemmeside	Projektvarighed
EU LIFE IP C2C CC	LIFE15 IPC/DK/000005	EU LIFE IP C2C CC	https://www.c2ccc.eu/	11/2016 → 12/2022

Igangværende projekter vedrørende omstilling til ren energi				
Projekttitel	Projekt-nummer	Projektkronym og link til online resumé	Hjemmeside	Projektvarighed
COHEAT2 - baner vejen for energirenoveringer og overgang fra fossile brændstoffer til grøn, lokal varmforsyning i Region Syddanmark	LIFE21-CET-PDA-COHEAT2/101076568	COHEAT2	N/A	11/2022 -> 10/2025
6. Samordnet aktion til støtte for medlemsstaterne og de deltagende lande til gennemførelsen af direktivet om bygningers energimæssige ydeevne	LIFE21-CET-CA-CAEPBD6/101102078	CAEPBD6	N/A	11/2022 -> 10/2027
Fremme af energifællesskabernes massive udbredelse ved at udstyre de lokale myndigheder med omfattende teknisk bistand cookboOk, integrerede tjenester og kapacitetsopbygning	LIFE21-CET-ENERCOM-LIFE-BECKON/101076765	LIFE-BECKON	N/A	11/2022 -> 10/2025